

קצרות

נטל הריבית על האשראי הבנקאי לזמן קצר בענפי המשק, 1983 עד 1988

יורם בן-רוה*

כדי לנתח את נטל הריבית הריאלית על האשראי הבנקאי לזמן קצר בתקופה 1983 עד 1988, נמדדו הריבית הריאלית על אשראי זה בענפי המשק השונים (ושונותה), וכן עתירות האשראי לזמן קצר¹.

נטל הריבית הריאלית מוגדר בעבודה זו כחלקם של תשלומי הריבית הריאלית על האשראי לזמן קצר בתוצר הענפי. הנטל מחושב כמכפלה של עתירות האשראי בענף יחסית לתוצר שלו, בריבית הריאלית העומדת לפניו (לוח 2). הריבית הריאלית העומדת לפני כל ענף נגזרה מהרכב סל האשראי של הענף ומהריביות על רכיבי האשראי השונים, הנתונות אקסוגניות. בתקופה הנסקרת השפיעה הריבית הריאלית על נטל הריבית השפעה מכרעת במרבית ענפי המשק. בתעשייה היתה הריבית הריאלית נמוכה בדרך כלל מהממוצע, משום שמשקלו של האשראי השקלי החופשי בסל האשראי של ענף זה היה קטן מן הממוצע. שיעורה הנמוך של הריבית הריאלית התבטא בנטל ריבית נמוך יחסית — אף שעתירות האשראי לזמן קצר בתעשייה היתה גבוהה מהממוצע במשק. בחקלאות בלטה מ-1985 ואילך רמה גבוהה יחסית של ריבית ריאלית, בשל עליית משקל האשראי השקלי החופשי בסל האשראי של ענף זה, ובשנים 1987 ו-1988 עלה נטל הריבית עלייה ניכרת עם הגידול המהיר של עתירות האשראי בענף.

בנק ישראל, מחלקת המחקר.

¹ הנתונים לקוחים מעבודה רחבה יותר: בן-רוה, יורם (1989), נטל הריבית על האשראי הבנקאי לזמן קצר בענפי המשק 1983 עד 1988 סדרת מאמרים לדיון מס' 89.07. מחלקת המחקר של בנק ישראל.

לוח 1

הרכב האשראי לזמן קצר, שיעורי הריבית הריאליים¹ ונטל הריבית בסקטור העסקי,²
1983 עד 1988
(אחוזים)

משקל האשראי החופשי נטל הריבית הריאלית ⁴	החופשי בשקלים בטך האשראי לזמן קצר	שיעור הריבית הריאלית הממוצעת ³	שיעורי הריבית הריאלית				1983
			על האשראי החופשי		על האשראי המכוון		
			במט"ח	במט"י	במט"ח	במט"י	
1.9	21.8	6.2	20.8	-3.9	16.2	-47.6	1983
6.8	18.6	28.9	29.0	39.4	48.7	-61.1	1984
4.1	23.0	16.4	0.4	67.1	5.7	-25.7	1985
1.7	37.3	8.2	-1.8	26.6	-6.6	-1.4	1986
4.5	50.3	18.8	6.2	30.4	-0.1	2.4	1987
3.6	58.8	13.8	3.0	20.5	-3.0	-1.0	1988

¹ הניכוי נעשה באמצעות מדר המחירים לצרכן.

² הסקטור העסקי כולל את ענפי התעשייה, החקלאות, המסחר והשירותים, התחבורה, האחסנה והתקשורת, הבנייה החשמל והמים.

³ משוקלל במשקלות סוגי האשראי השונים.

⁴ משקל תשלומי הריבית הריאליים בתוצר.

המקור: הפיקוח על הבנקים ועיבודי מחלקת המחקר של בנק ישראל.

לוח 2

הריבית הריאלית על האשראי לזמן קצר בענפי המשק, 1983 עד 1988
(אחוזים, מונחים שנתיים)¹

סטטיית התקן המשוקללת	סך הכול	ענף לא-מסווג	לאנשים פרטיים ²	בשירותים הציבוריים	בסקטור העסקי	
5.2	7.2	5.7	0.5	3.6	7.9	1983
2.4	33.1	40.6	37.6	35.2	32.6	1984
12.4	21.4	16.7	37.2	55.6	17.5	1985
7.6	9.7	11.5	19.9	23.5	6.9	1986
6.9	19.0	25.2	27.4	28.4	16.2	1987
5.4	13.7	16.9	19.9	19.6	11.6	1988

¹ ראה הערות ללוח 1.

² תושבי ישראל.

המקור: הפיקוח על הבנקים ועיבודי מחלקת המחקר של בנק ישראל.

לוח 3

עתירות האשראי לזמן קצר, הריבית הריאלית ונטל הריבית בענפי המשק

1983 עד 1988¹

(אחוזים)

בסך הסקטור העסקי	כחשמל ובמים	בתחבורה			בתעשייה בחקלאות	במסחר ובשירותים	באחסנה ובתקשורת	בבנייה
		במסחר	באחסנה	בתקשורת				
עתירות האשראי לזמן קצר								
23.4	2.2	7.7	14.5	26.8	30.5	30.8	30.5	1983
20.8	1.6	8.5	11.7	23.4	23.2	27.2	23.2	1984
23.3	3.4	11.3	11.4	24.2	26.8	32.0	26.8	1985
25.3	1.9	16.0	9.5	26.4	35.6	34.5	35.6	1986
27.7	2.6	18.2	9.1	26.8	50.1	38.3	50.1	1987
31.0	3.1	21.6	9.1	27.9	71.0	43.9	71.0	1988
הריבית הריאלית								
7.9	7.6	5.4	17.4	12.5	-0.4	4.7	-0.4	1983
32.6	33.8	36.3	30.1	32.3	27.6	33.8	27.6	1984
17.5	39.4	45.4	13.6	20.7	24.0	11.7	24.0	1985
6.9	19.9	21.2	5.0	10.2	12.1	1.4	12.1	1986
16.2	19.4	27.4	16.9	20.5	20.1	10.1	20.1	1987
11.6	9.8	19.3	13.0	15.8	14.2	6.3	14.2	1988
נטל הריבית הריאלית על האשראי לזמן קצר								
1.9	0.2	0.4	2.5	3.4	-0.1	1.4	-0.1	1983
6.8	0.6	3.1	3.5	7.6	6.4	9.2	6.4	1984
4.1	1.3	5.2	1.6	5.0	6.4	3.7	6.4	1985
1.7	0.4	3.4	0.5	2.7	4.3	0.5	4.3	1986
4.5	0.5	5.0	1.5	5.5	10.1	3.9	10.1	1987
3.6	0.3	4.1	1.2	4.4	10.1	2.8	10.1	1988

¹ ראה ההערות ללוח 1.

המקור: הפיקוח על הבנקים ועיבודי מחלקת המחקר של בנק ישראל.

לוח 4

התפלגות האשראי לזמן קצר בין ענפי המשק, 1983 עד 1988

(אחוזים)

בסך העסקי	ענף לאנשים לא- פרטיים' מסוג	בתחבורה			בשירותים ובשירותים	במסחר	באחסנה	בתעשייה ובתקשורת	בבנייה	
		כחשמל ובמים	במסחר	באחסנה						
87.3	0.9	8.3	0.4	3.2	7.1	29.8	3.5	8.3	38.5	1983
87.6	1.2	7.0	0.3	3.5	6.5	30.3	4.2	7.5	39.6	1984
83.2	2.6	8.1	0.5	3.3	5.9	27.2	6.1	8.0	38.3	1985
79.3	1.7	12.0	0.2	4.4	4.4	26.2	7.0	8.9	35.0	1986
74.5	2.9	18.5	0.3	4.6	3.6	23.1	4.0	10.5	32.4	1987
73.4	2.9	20.0	0.3	4.8	3.3	22.0	3.7	11.8	31.2	1988

¹ תושבי ישראל

המקור: הפיקוח על הבנקים ועיבודי מחלקת המחקר של בנק ישראל.

דיאגרמה 1

שיעורי הריבית על רכיבי האשראי לזמן קצר, 1983 עד 1988
(כמונחים שנתיים)

